

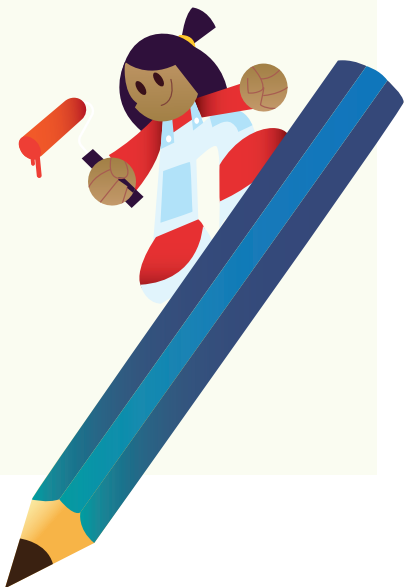
KLINKERS

Informatiebrochure

Schrijven, groep 1 tot en met 8

Inhoud

Klinkers in het kort	2
De schrijfmethode die schrijven makkelijk maakt	2
Inhoud en didactiek	4
Maak het eenvoudiger	4
Programma groep 1 t/m 8	8
Overzichtelijk programma	8
Differentiatie	10
Zelfreflectie en praktische handschrifthulp	10
Methodematerialen	12
Maak het visueler	12
Digitaal aanbod in Bingel	14
Effectief en ondersteunend	14
Voorbeeldpagina's	16
Handleidingen	16
Groep 3 schrijfschrift	20
Groep 4 schrijfschrift	22
Groep 5 schrijfschrift	24
Groep 6 schrijfschrift	26
Groep 7 schrijfschrift	28
Groep 8 schrijfschrift	30
Meer over Klinkers	32

KLINKERS in het kort

De schrijfmethode die schrijven makkelijk maakt

Wil jij de schrijfles makkelijk maken?
Kies dan voor de nieuwe Klinkers! Door de nieuwe liniatuur en lesaanpak leren de kinderen makkelijker schrijven. De instructie is eenvoudig en de les makkelijk te organiseren. Klinkers maakt schrijven makkelijk, voor de kinderen én voor jou!

Perfekte aansluiting bij Lijn 3

De nieuwe Klinkers sluit naadloos aan bij de nieuwste editie van onze leesmethode Lijn 3 voor groep 3. De lettervolgorde in beide methodes loopt precies gelijk. Leren de kinderen een letter lezen in Lijn 3, dan leren ze hem dezelfde dag schrijven in Klinkers. Moeilijke letters? Daar krijgen ze meer oefeningen voor in de reguliere schrijftijd. Dit zorgt voor een efficiënt leerproces en minder druk op het rooster. En natuurlijk heeft Klinkers dezelfde vrolijke thema's en uitstraling als Lijn 3, zodat de kinderen uitkijken naar de volgende schrijfles!

Klinkers

- ✓ Perfecte aansluiting bij Lijn 3
- ✓ Makkelijk leren schrijven
- ✓ Ervaren waarom schrijven belangrijk is

Makkelijk leren schrijven

Klinkers heeft een belangrijke keuze gemaakt: een nieuwe liniatuur voor het verbonden schrift in een 1:1:1-verhouding. De rompzone is nu even hoog als de zones van de lussen en de snijpunten van de letters vallen op de hulplijnen in plaats van ertussen. Hierdoor leren de kinderen de schrijffletters makkelijker aan en wordt jouw instructie een stuk eenvoudiger. Omdat de nieuwe liniatuur van het verbonden schrift nu hetzelfde is als die van het blokschrift, is de instructie ook veel makkelijker als je beide handschriften aanbiedt in dezelfde groep. Bovendien is het dan niet meer nodig om twee soorten liniatuurschriften te gebruiken voor bijvoorbeeld spelling. De nieuwe liniatuur is in samenwerking met scholen en kinderen ontwikkeld en getest.

Schrijfschrift

Schrijfschrift

Ervaren waarom schrijven belangrijk is

Het ontwikkelen van een goed handschrift gaat niet vanzelf. Het vraagt om duidelijke instructie en veel oefening. Dit gaat beter als de kinderen zelf ervaren waarom schrijven belangrijk is. Daarom schenkt Klinkers daar aandacht aan. Zo zijn er vanaf groep 4 Transferlessen waarin de kinderen hun eigen handschrift bij andere vakken beoordelen. Door lessen Passend vormgeven leren kinderen teksten te ordenen en te structureren. Daarbij worden ze voorbereid op schrijftaken in het voortgezet onderwijs. Daarmee krijgt de schrijfles meer betekenis en bereid je de kinderen perfect voor op het latere leren.

Veel aandacht voor schrijfhouding en pengreep

Een goede schrijfhouding en pengreep zijn essentieel voor een goed handschrift en het voorkomen van lichamelijke klachten. Daarom is de aandacht voor de lichaamshouding bij het schrijven een constante factor in Klinkers.

De beste leerkrachtondersteuning

De nieuwe Klinkers geeft jou nog betere ondersteuning om de beste les te geven. Zo is de handleiding beknopt en zijn er veel visualisaties. In één oogopslag zie je de belangrijkste kenmerken van de letters en cijfers.

Handig is dat de handleiding en de printbladen ook in de digibordsoftware zitten. Zo heb je alles bij de hand. Ook zijn er kennisclips voor de leerkracht: korte filmpjes met achtergrondinformatie over het schrijven. En zijn er kinderen die moeite hebben met schrijven? Dan pak je het nieuwe katern Handschrift hulp erbij. Hierin zie je voorbeelden van problemen waar kinderen tegenaan lopen en manieren waarop je ze kunt helpen. Heel praktisch!

Inhoud en didactiek

Maak het eenvoudiger

Leren schrijven is ontzettend belangrijk, want schrijven is de basis voor het leren bij alle andere vakken. Maar door het overvolle rooster staat de schrijfles onder druk. Daarom is de missie van de nieuwe Klinkers: maak het eenvoudiger, voor de leerkracht en de kinderen. Ook is het vak schrijven voor de kinderen relevanter gemaakt.

Herkenbare rompzone

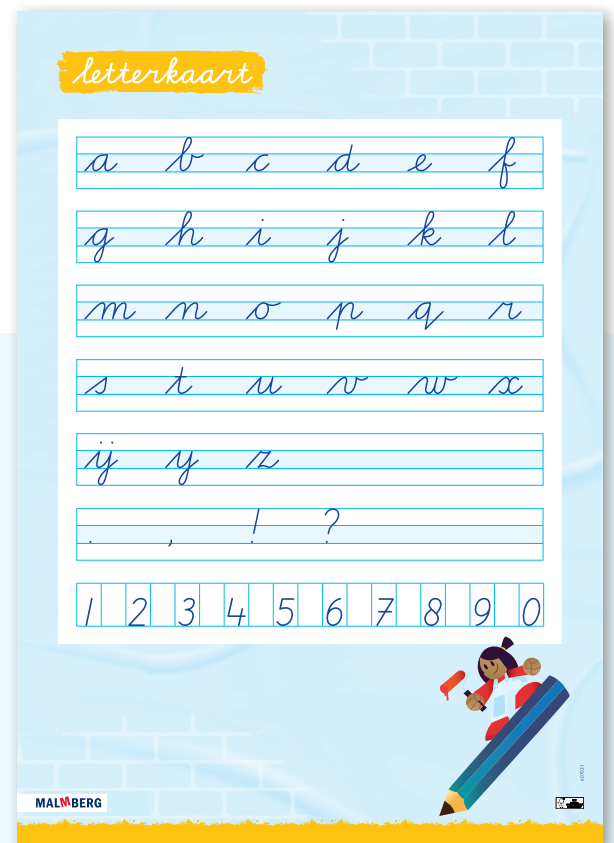
In de nieuwe editie van Klinkers hebben we de sterke punten uit de vorige editie behouden, zoals het starten op de grondlijn bij het verbonden schrift. De rompzone heeft in groep 3 een lichtblauwe kleur gekregen voor extra herkenbaarheid en makkelijke instructie.

Nieuwe liniatuur

Een belangrijke verandering in Klinkers is de nieuwe liniatuur voor het verbonden schrift, gebaseerd op uitgebreid onderzoek en testen. De belangrijkste reden voor de wijziging is dat het handschrift van kinderen de laatste jaren is verslechterd, terwijl jij als leerkracht onder druk staat om het volledige curriculum te behalen.

De nieuwe liniatuur maakt het verbonden schrift makkelijker. De verhouding van 1:1:1 (in plaats van 1,5:1:1,5) zorgt ervoor dat de lussen minder hoog en daardoor eenvoudiger te schrijven zijn. Snijpunten, dwarsstreepjes, in- en uitvoegpunten en eindhalen liggen nu op de hulplijnen of precies halverwege en niet langer op onduidelijke posities. Voor de kinderen is dit veel beter aan te leren en uit te voeren. Voor jou wordt de instructie makkelijker.

Deze liniatuur is ontwikkeld in samenwerking met scholen en vooraanstaande handschriftdeskundigen en is uitgebreid getest in de praktijk. Het is in onze visie een cruciale stap om kinderen weer beter te leren schrijven. Bovendien geeft het jou de tools om handschrift hulp efficiënter aan te bieden. Omdat het blokschrift dezelfde liniatuur gebruikt, kunnen beide handschriften probleemloos in dezelfde groep worden aangeboden, zonder verwarring of de noodzaak van verschillende soorten liniatuur.

Letterkaart verbonden schrift.

Letterkaart blokschrift.

Inhoud en didactiek

Groep 1-2

Vorbereidend schrijven

Met het aanbod van Klinkers werk je aan de voorwaarden van het leren schrijven in groep 3. Je werkt spelenderwijs aan tussendoelen zoals motorische vaardigheid, oog-handcoördinatie, ruimtelijke oriëntatie en de pengreep. Zo zijn kinderen goed voorbereid om in groep 3 met vertrouwen te starten met schrijven.

Groep 3

Lettervolgorde hetzelfde als bij Lijn 3

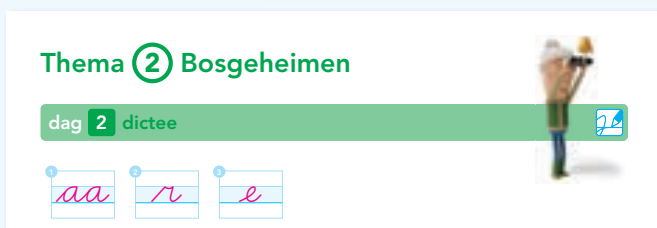
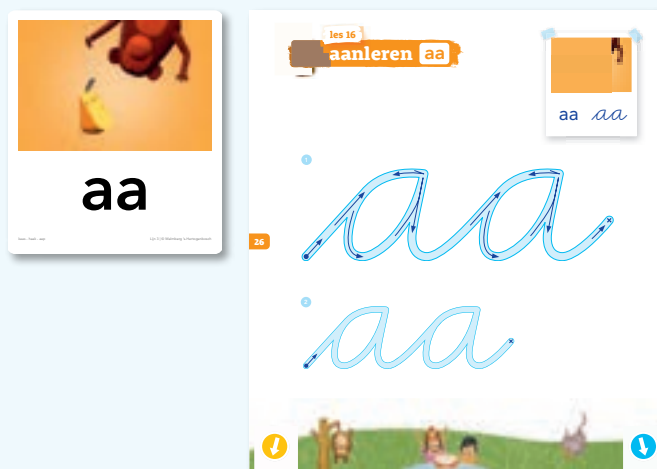
Het is wetenschappelijk bewezen dat een directe koppeling van het leren lezen en schrijven van een letter zowel het lezen als het schrijven bevordert. Daarom leren de kinderen in Klinkers een letter schrijven die ze dezelfde dag in Lijn 3 hebben leren lezen.

Vaker schrijven, minder overtrekken, meer herhalen

Een leesletter direct leren schrijven is belangrijk. Maar dit betekent wel dat jij voor de uitdaging staat om de kinderen in het begin van groep 3 schrijffletters als de k aan te leren. De nieuwe Klinkers speelt hier optimaal op in. Zo worden uitdagende schrijffletters meerdere keren herhaald in de oefenlessen. Regelmatig worden ook de cijfers geoefend. Daarnaast worden alle letters vaker geschreven in de les en zijn de kinderen minder aan het overtrekken. Dit gebeurt allemaal in de reguliere lestijd. Er komt dus geen extra druk op het rooster.

Lezen, schrijven en spellen versterken elkaar

Omdat lezen en schrijven elkaar versterken, is Klinkers volledig afgestemd op Lijn 3. Dit geldt voor de lettervolgorde, liniatuur, jaarplanning en thema's. Met de combinatie van Lijn 3 en Klinkers leren de kinderen een letter eerst lezen, dezelfde dag schrijven en de week erna woorden spellen met de geleerde letters. Deze samenhang bevordert zowel het lezen, schrijven als spellen! De aanpak is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en praktijkervaring.

De lees- en schrijffletter leren kinderen op dezelfde dag. Een week erna biedt Lijn 3 deze letter aan bij spelling. Zo oefenen kinderen de schrijffletter voordat deze bij spelling aan bod komt.

Groep 4 t/m 8

Schrijven aantrekkelijk en relevant maken

De stoere vormgeving en de afwisselende lessen in Klinkers maken de schrijfles heel aantrekkelijk voor de kinderen. In de hogere groepen is het didactisch ook belangrijk om ze te laten ervaren waarom schrijven relevant is. Schrijven is meer dan alleen een vaardigheid; het is een manier om jezelf uit te drukken en kennis beter te onthouden. Daarom bevat Klinkers nieuwe lessen en onderdelen die deze aspecten benadrukken:

• Transferlessen

De kinderen beoordelen hun eigen handschrift in hun schrift van een ander vak. Met behulp van het 'Ik let op'-kaartje controleren ze bijvoorbeeld of de neerhalen van hun schrijffletters allemaal even schuin zijn. De kinderen worden zich meer bewust van de schriftcriteria en passen deze steeds beter toe bij andere vakken. Zo begrijpen ze steeds beter waarom goed schrijven belangrijk is.

• Lessen Passend vormgeven

Om tekst overzichtelijk te plaatsen is goede ordening (opmaak) belangrijk. Duidelijke vormgeving heeft een positieve invloed op het algemene leerproces. Klinkers besteedt in alle groepen aandacht aan passend vormgeven op letter-, woord-, zins- en tekstniveau.

• VO-lessen

In groep 7 en 8 leren de kinderen de laatste stap van passend vormgeven: het maken van aantekeningen, een samenvatting, een agenda en een mindmap. Ook biedt Klinkers schrijflessen om in de vakken wis-, natuur- en scheikunde en bij de vreemde talen een goede start te maken in het voortgezet onderwijs.

In deze les Passend vormgeven in groep 6 schrijven de kinderen de rijtjes netjes onder elkaar.

Programma groep 1 t/m 8

Overzichtelijk programma

Programma groep 1 t/m 8

Het zwaartepunt van de leerlijn ligt met 5 en 4 lessen per week in groep 3 en 4 en bouwt geleidelijk af naar 1 les per week in groep 8.

groep	lesweken	lessen per week	lesduur	uren per week
1-2	36	2	30 minuten	1
3	33	5	30 minuten	2,5
4	36	4	30 minuten	2
5	36	3	30 minuten	1,5
6	36	2	30 minuten	1
7	36	2	30 minuten	1
8	36	1	30 minuten	0,5

Gevarieerde lessen groep 1 t/m 8

Leesbaar schrijven is een basisvaardigheid die je nodig hebt om goed te kunnen functioneren in een geletterde maatschappij. Klinkers ondersteunt jou en de kinderen om dit doel te behalen. De lessen en materialen zijn leuk en gevarieerd. Zo wordt jouw schrijfles nooit saai.

soorten lessen per groep	1-2	3	4	5	6	7	8
Vorbereidend schrijven activiteiten voor het bevorderen van de schrijfvoorwaarden	•						
Aanleren en oefenen (hoofd)letters, cijfers en verbindingen		•	•				
Nog eens herhalen en voorbereiden toets		•	•	•			
Dit kan ik toets		•	•	•			
Oefenen en toepassen nadruk op schriftcriteria (de eisen waaraan het handschrift moet voldoen om leesbaar te zijn)		•	•	•	•	•	•
Passend vormgeven opmaak op letter-, woord-, zin- en tekstniveau		•	•	•	•	•	•
Transferlessen beoordelen van eigen handschrift bij andere vakken			•	•	•	•	•
Functioneel schrijven toepassen van handschrift bij specifieke schrijftaken				•	•	•	•
Tempolessen					•	•	•
Lessen blokschrift kinderen leren het blokschrift bij de versie verbonden schrift						•	
VO-lessen aantekeningen, samenvatting, wis- en scheikundige tekens en formules							•

Het jaarprogramma van Klinkers in groep 3 sluit naadloos aan bij het jaarprogramma van Lijn 3. Naast de lettervolgorde, lopen ook de instapweek, uitloopweken en leesweken gelijk.

Differentiatie

Zelfreflectie en praktische handschrifthulp

Klinkers geeft jou en de kinderen **verschillende tools om het handschrift te beoordelen en extra te oefenen. Nieuw is het katern Handschrifthulp, waarmee jij de kinderen die extra ondersteuning nodig hebben praktische oplossingen kunt bieden.**

Groep 3, 4 en 5: toetsen

In groep 3, 4 en 5 biedt Klinkers toetsen aan. Hiermee krijg je een goede kijk op de schrijfvaardigheid van elk kind. Direct na de toets is er een differentiatieles (les Anders), waarin je de kinderen extra kunt ondersteunen en laten oefenen.

Daarnaast leren kinderen in deze groepen ook kritisch te kijken naar hun eigen handschrift. Zo wordt aan het eind van elke les teruggekeken naar een van tevoren afgesproken onderdeel van het schrijfproces. De kinderen geven aan wat ze goed vonden gaan. Ook geven de kinderen aan waar ze de volgende les op gaan letten. Door deze manier van reflecteren leren kinderen hun eigen handschrift te beoordelen en te verbeteren.

Voorbeeld van een les Anders in groep 4. Deze kun je inzetten als differentiatieles.

Groep 6, 7 en 8: zelfreflectie

In groep 6, 7 en 8 krijgen de kinderen geen toetsen. Kinderen leren steeds meer hun eigen handschrift te beoordelen. Met behulp van de schriftcriteria kijken de kinderen of hun handschrift voldoet aan de gestelde eisen. Dat doen ze niet alleen tijdens de schrijflessen, maar ze kijken ook kritisch naar hun handschrift bij andere vakken (Transferlessen). Om aan te geven hoe het schrijven gelukt is, kleuren de kinderen een smiley. Zo leren ze kritisch naar hun handschrift te kijken en kunnen ze dit verbeteren.

IK LET OP

neerhalen

Mijn neerhalen zijn even schuin.

HOE GING HET?

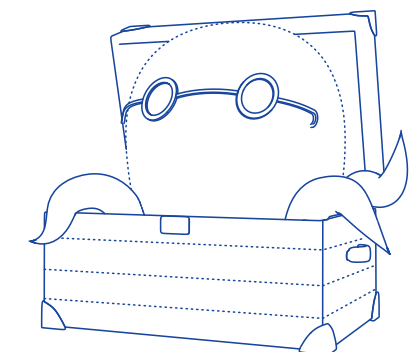
Met behulp van het 'Ik let op'-kaartje controleren kinderen of de neerhalen van hun schrijffletters even schuin zijn.

Handschrifthulp

Sommige kinderen hebben pijnklachten of hebben moeite met het leren schrijven. Daar kunnen meerdere redenen voor zijn. Soms zijn de motorische vaardigheden nog niet optimaal, soms begrijpt het kind cognitief niet hoe een letter geschreven wordt of is er iets anders aan de hand. Het katern Handschrifthulp in de handleiding van Klinkers helpt je om het probleem te analyseren. In het katern staan allerlei voorbeelden van handschriften van kinderen en tips waar je naar kunt kijken. De Handschrifthulp geeft er praktische oplossingen bij die je het kind kunt aanbieden.

Uitloopopdracht groep 3

In de eerste helft van het schooljaar in groep 3 staat in de schrijfschriften van de kinderen bij elke les een kleurplaatje dat van de wandkaarten van Lijn 3 is afgeleid. Een ideale uitloopopdracht voor het oefenen van de fijne motoriek.

Methodematerialen

Maak het visueler

Materialen voor verbonden schrift en blokschrift

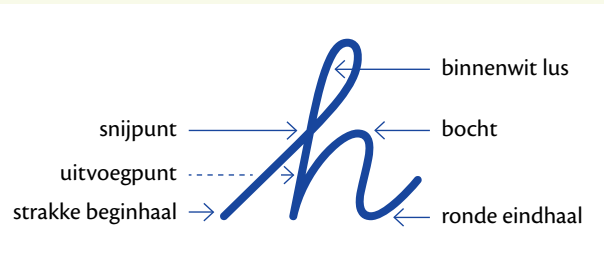
methodematerialen per jaargroep	1-2	3	4	5	6	7	8
handleiding	•	•	•	•	•	•	•
schrijfschriften		4	3	2	1	1	1
cijferschrift		1*					
klassikale letterkaart		•	•	•			
liniatuurschriften		•	•	•	•		
letterwandkaartjes		•					
digibordsoftware		•	•	•	•	•	•

*Het cijferschrift kan indien gewenst al ingezet worden in groep 2.

In onze missie om het schrijfonderwijs makkelijker te maken hebben we ook de materialen ‘makkelijker’ gemaakt. En dit betekent: visueler en toegankelijker. Zo wordt het aantrekkelijker voor de kinderen en krijg jij meer ondersteuning en overzicht!

Visuele handleiding

De handleiding van de nieuwe Klinkers is veel visueler gemaakt. Zo zijn er visualisaties van de vorm van de letter, het traject, de plaatsing op de regel, de reflectie en de verbinding. Hierdoor wordt de uitleg per letter een stuk overzichtelijker en eenvoudiger. Ook staat er regelmatig een tip bij de les, als kennisbron of handvat bij de les. Verder is er in groep 3 en 4 een extra leswijzer waarin alle lesstappen volledig zijn uitgeschreven en is er een aparte handleiding voor het blokschrift. De handleidingen voor verbonden schrift en blokschrift zijn op papier en digitaal beschikbaar.

Schrijfschriften

De schrijfschriften voor het verbonden schrift en blokschrift hebben precies dezelfde opbouw, zodat ze makkelijk naast elkaar kunnen worden gebruikt. Er is een apart cijferschrift dat je zowel in groep 2 als groep 3 kunt inzetten. Zo kun je zelf kiezen wanneer je de cijfers aanbiedt.

Liniatuurschriften

Klinkers biedt liniatuurschriften. Dit zijn lijntjes-schriften met de liniaturen die Klinkers gebruikt (5:5:5, 4:4:4, 3:3:3). Je zet ze in als oefenschrift of voor andere vakken zoals taal en spelling. Zo biedt je kinderen ook daar de juiste ondersteuning bij het schrijven.

Met de letterwandkaartjes kun je de koppeling maken tussen de schrijfletter en de leesletter.

Klassikale materialen

Er is een klassikale letterkaart om in de klas op te hangen, zodat de kinderen altijd een voorbeeld hebben van de letters en cijfers. Voor groep 3 zijn er letterwandkaartjes die je aan de wandkaarten van Lijn 3 kunt bevestigen.

Digitaal aanbod in Bingel

Effectief en ondersteunend

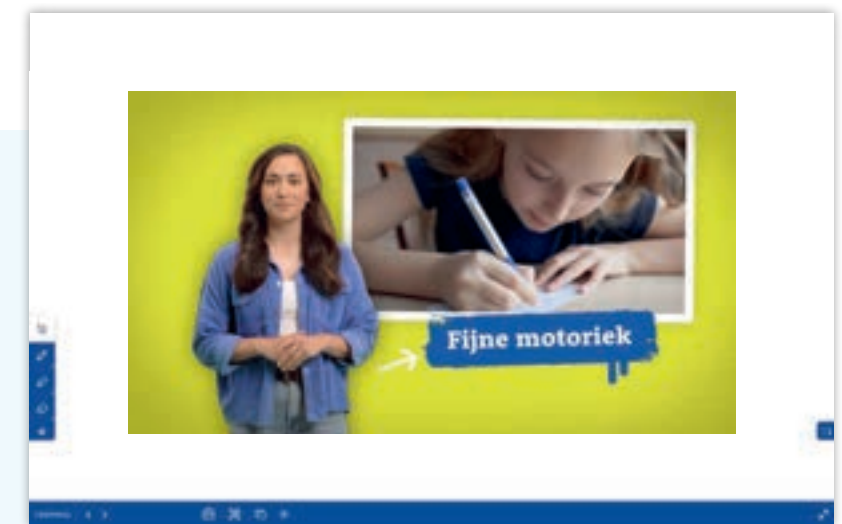
De digibordsoftware is jouw leidraad voor je lessen. Daarom vind je hier alles wat je nodig hebt om je lessen te ondersteunen. Er zijn leuke opwarmers om je les te starten, filmpjes waarmee je de juiste schrijfhouding kunt laten zien en trajectfilmpjes.

Betere software

We hebben de software uitgebreid. Zo staan alle kopieerbladen in de digibordsoftware. Dit zijn de oefen- en werkbladen en alle extra bladen, zoals de letterkaarten. Alle materialen zijn dus nu op twee plekken beschikbaar én je kunt ze direct printen.

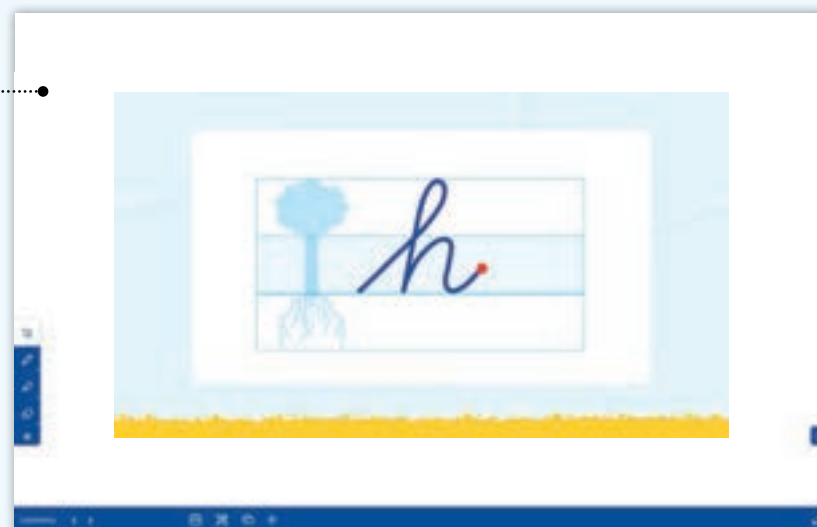
Kennisclips

Er zijn kennisclips voor de leerkracht: korte filmpjes met achtergrondinformatie over schrijfonderwerpen, zoals pengreep, schrijven voor linkshandigen, fijne motoriek en meer. Bedoeld voor jou, maar ook handig om op een ouderavond of teamvergadering te laten zien.

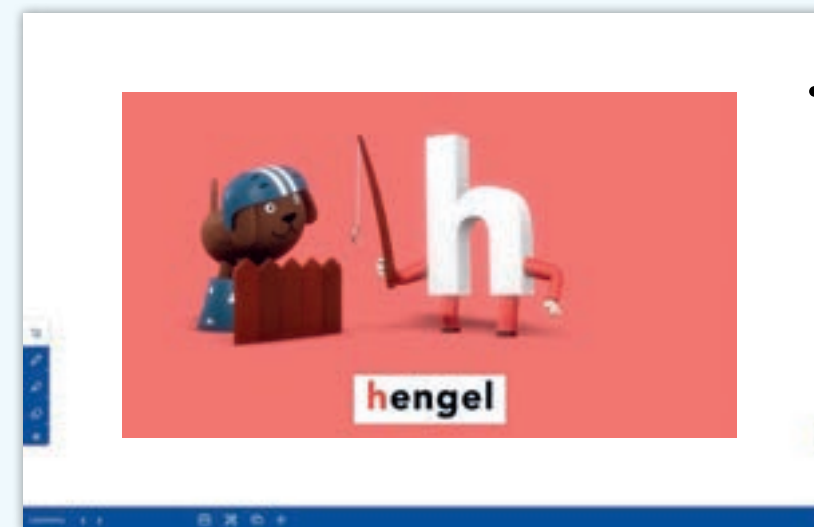
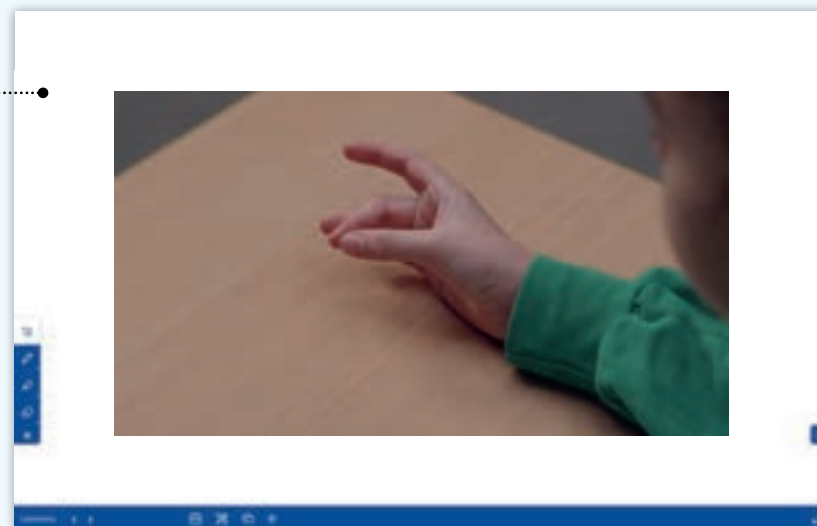
Trajectfilmpje

Voor alle (hoofd)letters en cijfers zijn er trajectfilmpjes. De kinderen zien in dit filmpje hoe de letter op de regel wordt geplaatst. Daarna gaan ze hier zelf mee aan de slag in het schrijfschrift.

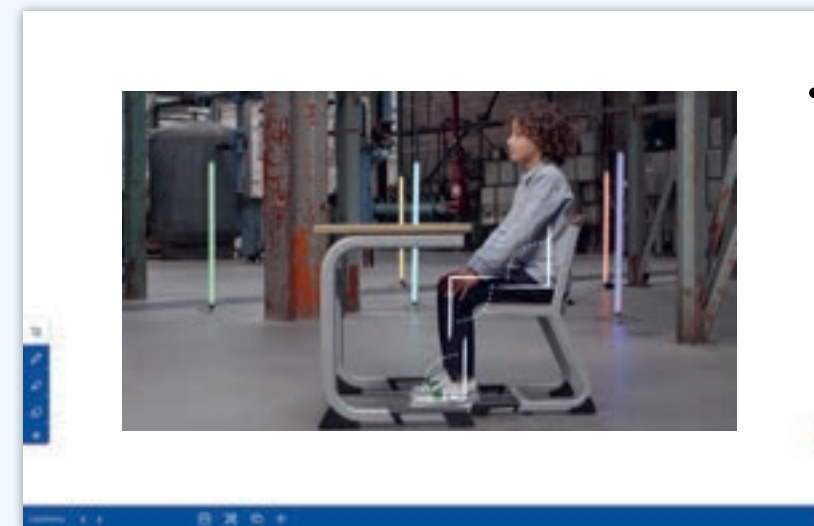
Opwarmers

Aan het begin van iedere les laat je een opwarmer zien. Met de opwarmer bereid je de kinderen voor op de schrijfles.

Letterfilmpje

Het letterfilmpje komt overeen met dat in Lijn 3. In de schrijfles leren de kinderen de klank-tekenkoppeling.

Schrijfhouding en pengreep

Voor het aanleren van de schrijfhoudingsaspecten en de pengreep kun je gebruikmaken van instructiefilmpjes in de digibordsoftware.

Handleiding

Voorbeeldpagina's groep 7

Belang van schrijven

Bij de lessen Passend vormgeven krijgen kinderen uitleg over het belang van het overzichtelijk indelen van een pagina en van schrijven met de hand. Zo maak je de schrijflessen betekenisvol.

Visualisaties

Er zijn visualisaties voor ondersteuning van passend vormgeven. Hier zie je dat in de vorm van een lijstje met opsommingstekens.

Handleiding 7

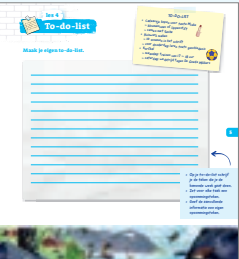
GROEP 7 | PASSEND VORMGEVEN
les 4 | To-do-list

LESDOELEN

- Het kind maakt een passende vormgeving.
- Het kind past het schrijven functioneel toe.
- Schrijfhoudingsaspect naar keuze.

MATERIAAL

- digibord
- schrijfschrift, les 4, blz. 5
- vulpen
- fineliner/kleurpotlood (geslepen)

INTRODUCTIE 02 min

- Benoem het lesdoel: *We maken een passende vormgeving.*
- Vertel de kinderen dat ze:
 - een blad op een overzichtelijke manier gaan indelen;
 - een to-do-list gaan maken.
- Bespreek dat dit een belangrijke les is, omdat ze:
 - leren hoe ze informatie op een overzichtelijke manier op een blad kunnen plaatsen;
 - informatie beter kunnen leren en onthouden als deze geordend is weergegeven;
 - beter kunnen communiceren als informatie goed geordend is;
 - deze manier van orde aanbrengen bij alle vakken kunnen gebruiken.

INSTRUCTIE 06 min

- Vertel de kinderen dat ze zelf een to-do-list gaan maken.

Hier zie je een voorbeeld van de indeling van een to-do-list. Bespreek aan de hand van het digibord de nadere details.

- Laat de stappen zien voor het passend vormgeven van het schrijven van de to-do-list.
- Laat de opsommingstekens zien en bespreek ze. Vertel dat de kinderen zelf opsommingstekens mogen kiezen.

opsommingstekens

•	1	2	3
o	1)	2)	3)
*	a	b	c
■	a)	b)	c)
-			

- Kies een schrijfhoudingsaspect en bespreek het.

BEGELEID OEFENEN 15 min

- Laat de bladzijde uit het schrijfschrift zien.
- Laat de kinderen de to-do-list schrijven.
- Vertel de kinderen dat ze de to-do-list mogen versieren.
- Loop rond en begeleid de kinderen.

REFLECTIE 07 min

- Bespreek de schrijfhouding.
- Bespreek samen:
 - Is de to-do-list op een overzichtelijke manier ingedeeld?
 - Welke opsommingstekens zijn gebruikt en waarom is er voor die opsommingstekens gekozen?
 - Staan de opsommingstekens die bij de taken horen netjes onder elkaar?
 - Staan de opsommingstekens bij de aanvullende informatie netjes onder elkaar?
- Laat de kinderen samen met hun schoudermaatje kijken of de to-do-list goed leesbaar is.
- Vertel de kinderen dat ze:
 - de volgende keer blijven letten op het overzichtelijk indelen van hun blad;
 - deze manier van ordenen ook kunnen toepassen bij andere schrijftaken.
- Geef de kinderen die goed hun best hebben gedaan een compliment.

DIFFERENTIATIE

- Bied de kinderen voor extra oefening deze bladen aan:
 - liniatuur: werkblad 12;
 - passend vormgeven: oefenblad 10.
- Kijk voor suggesties voor remediëring in het katern Handschrift hulp.

TIP

Een juiste schrijfhouding en pengreep is belangrijk. Vul regelmatig het registratieblad Schrijfhouding en pengreep in.

Schrijfschrift 7

GROEP 7 | TEMPOTRAINING
les 66 | Tempo

LESDOELEN

- Het kind kan 200 letters schrijven in 4 minuten.
- Het kind schrijft de hoofdletters even hoog als de bovenlusletters.
- Schrijfhoudingsaspect naar keuze.

MATERIAAL

- digibord
- schrijfschrift, les 66, blz. 60
- blad met lijnen of oefenschrijft
- vulpen
- fineliner/kleurpotlood (geslepen)
- stopwatch (digibord)

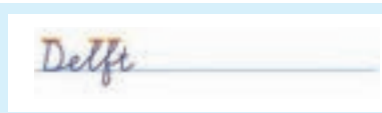

INTRODUCTIE 02 min

- Benoem de lesdoelen: *We schrijven 200 letters in 4 minuten. We schrijven de hoofdletters even hoog als de bovenlusletters.*

INSTRUCTIE 05 min

- Vertel de kinderen dat ze een duidelijk leesbare tekst gaan schrijven in een vlot tempo.
- Laat het schriftcriterium zien en bespreek het: De hoofdletters en bovenlusletters zijn even hoog.

- Kies een schrijfhoudingsaspect en bespreek het.

BEGELEID OEFENEN 15 min

- Laat de bladzijde uit het schrijfschrift zien.
- Laat de kinderen de tekst doorlezen of lees samen de tekst hardop.
- Kies een zin of laat de kinderen een zin kiezen die ze in een rustig tempo op een apart blad of in het oefenschrijft schrijven.
- Laat ze hierbij extra aandacht besteden aan het schriftcriterium: de hoofdletters en bovenlusletters zijn even hoog.
- De kinderen beoordelen hun eigen schrijven. Vraag of het gelukt is om de hoofdletters en de bovenlusletters even hoog te schrijven.
- Vertel de kinderen dat ze hier in hun schrift extra aandacht aan besteden.
- Laat de kinderen starten met het schrijven van de tekst in hun schrijfschrift. Start zelf de stopwatch.
- Laat de kinderen na 4 minuten stoppen met schrijven.

REFLECTIE 08 min

- Bespreek de schrijfhouding.
- Bespreek samen Wat kan beter.

- Laat de kinderen in hun schrift met een afwijkende kleur streepjes zetten boven de hoofdletters en de bovenlusletters. Staan de streepjes even hoog? Vertel de kinderen dat ze hier de volgende keer goed op gaan letten.
- De kinderen tellen het aantal geschreven letters en noteren dit in hun schrijfschrift.
- Laat de kinderen de smileys bij het aantal geschreven letters en het schriftcriterium inkleuren.

DIFFERENTIATIE

- Bied de kinderen voor extra oefening deze bladen aan:
 - liniatuur: werkblad 13;
 - schriftcriterium: de tafelkaartjes van werkblad 31;
 - automatiseren: de oefenbladen 3 en 5.
- Kijk voor suggesties voor remediëring in het katern Handschrift hulp.

TIP

Schrijf een kind hoofdletters volgens het verkeerde traject? Geef het dan het werkblad Hoofdletters met traject.

Tempo én duidelijk leesbaar

Bij een tempoles wijst je de kinderen erop dat het belangrijk is dat er een goede balans is tussen tempo en leesbaarheid van de tekst.

Verkeerde voorbeelden

Bij de reflectie kijken de kinderen kritisch naar hun eigen handschrift. Ze bepalen of het gelukt is om volgens het schriftcriterium te schrijven. Hierbij kun je gebruikmaken van voorbeelden die met opzet verkeerd geschreven zijn.

Visualisatie schriftcriterium

Voor de leerkracht zijn er visualisaties bij de lessen. Die verduidelijken je instructie. Je ziet in één oogopslag de kenmerken van de schriftcriteria.

Groep 3

Voorbeeldpagina's

Aansluiting bij Lijn 3

In de lessen van Klinkers zie je de koppeling met Lijn 3 duidelijk terug. Zo zijn de thema's en kleuren hetzelfde.

In de aanleerles komt het wandplaatje met daarop de lees- en schrijffletter terug.

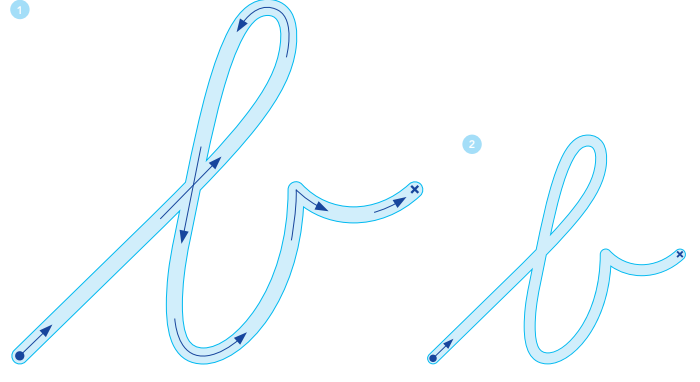
Schrijfschrift 3a

les 26
aanleren b

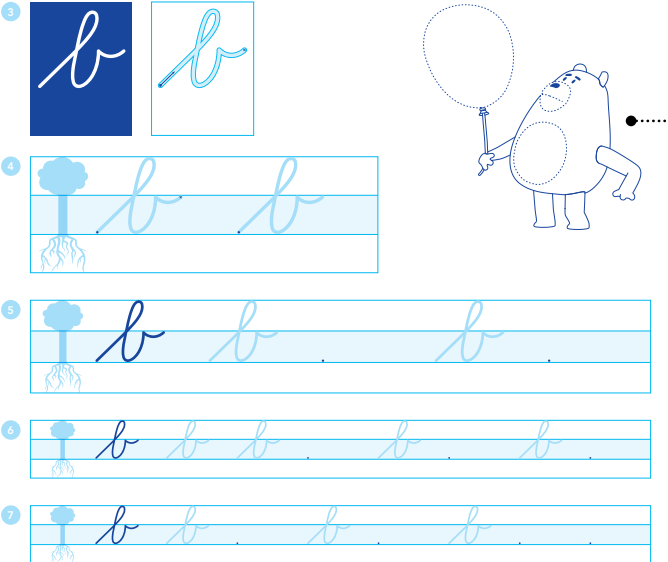
b b

1 2

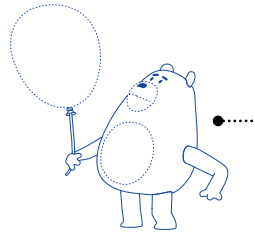

42

3 4 5 6 7

43

Kleurplaat

In elke aanleerles staat een kleurplaat die is afgeleid van de wandplaat. De kinderen kunnen deze overtrekken, arcen en kleuren. Zo oefenen ze de fijne motoriek en de oog-handcoördinatie.

Oefenen

In de oefenles herhalen de kinderen de letter die ze de dag daarvoor hebben aangeleerd.

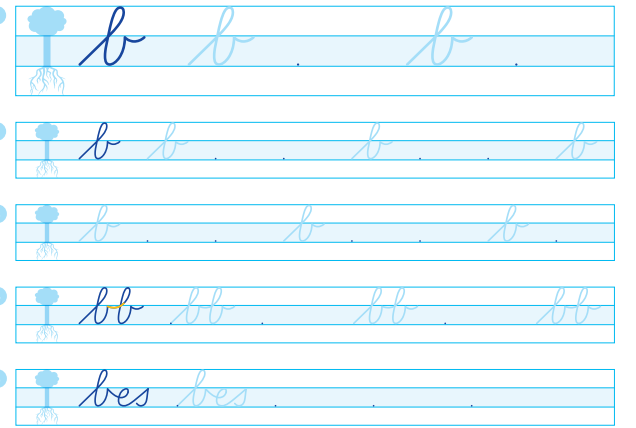
Aandacht voor cijfers

Er is in deze les ook extra aandacht voor de cijfers.

les 27
oefenen b

1 2 3 4 5 6

44

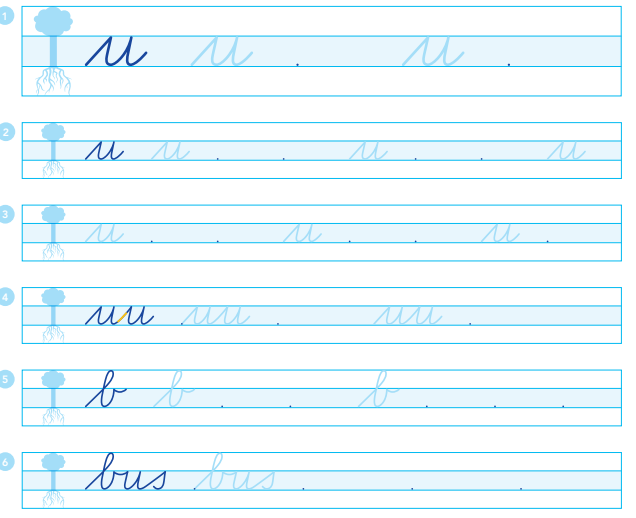
66 77 88 99 00

les 33
oefenen u b

1 2 3 4 5 6

53

bus bus

Herhalen

Uitdagende schrijffletters zoals de b worden meerdere keren herhaald. Doordat dit in de reguliere schrijftijd gebeurt, ontstaat er geen extra druk op het rooster.

Groep 4

Voorbeeldpagina's

Hoofdletters

In groep 4 leren de kinderen hoofdletters schrijven. Daarnaast passen ze de eerder geleerde letters en verbindingen toe in woorden en zinnen. Bij Klinkers schrijven de kinderen alleen hoofdletters waar dat grammaticaal correct is, zoals bij de eerste letter van een zin, namen of plaatsnamen.

Railletter

Voor het aanleren van hoofdletters maakt Klinkers gebruik van railletters. Deze letters, die de kinderen al kennen uit groep 3, bevatten beginpunten en richtingpijlen om het schrijfproces te begeleiden.

Liniatuur

Dankzij de nieuwe liniatuur zijn de hoofdletters eenvoudiger te instrueren en aan te leren. Neem bijvoorbeeld de letter F.

Schrijfschrift 4a, verbonden schrift

les 42

Aanleren **F**

Ienna Iouad Floris Ieyza

Traneker is een Friese stad.

Ileu Frank

47

Eenvoudige instructie

Het rechte dak ligt op de bovenluslijn.

Het dwarsstreepje staat op de rompijn.

Schrijfschrift 4a, blokschrift

les 43

Oefenen **F T**

Felix Fenne Tina Tygo

Talitha geeft een groot feest.

Femke fietst.

Tom tovert.

Faris Ferry

16 17 18 19 20

48

Beginpunten

Bij het oefenen van de hoofdletters wordt gestart met beginpunten bij elke letter. Dit wordt stapsgewijs afgebouwd tot alleen een beginpunt aan het begin van een zin. Het doel is dat de kinderen uiteindelijk zonder hulp op de juiste plaats nieuwe woorden kunnen schrijven.

Cijfers

Klinkers blijft in groep 4 veel aandacht besteden aan het schrijven van de cijfers.

Groep 5

Voorbeeldpagina's

Afbouw hulplijnen

In groep 5 en 6 bouwen we de hulplijnen geleidelijk af, zodat de kinderen op een verantwoorde manier op één grondlijn leren schrijven.

Halverwege schrijfschrift 5a starten we met het afbouwen van de hulplijnen, waarbij de boven- en onderluslijnen langzaam verdwijnen. De hulplijnen vervagen geleidelijk, waarna we de boven- en onderluslijnen weglaten.

Schrijfschrift 5a

les 34

Oefenen v w

Leonie vaart vaak.

Het weer verandert.

Weet jij welke rivier het langst is?

Wij zwommen vroeger vaak in de Waal.

Lieve en Rowan wonen bij de Yssel.

Welke 3 rivieren ken je?

35

Schrijfschrift 5b

les 47

In je eigen schrift

Bekijk je eigen handschrift.

Doe het zo:

- Pak je taalschrift, je dicteeschrift of een werkboek en kies één bladzijde uit.
- Kies acht woorden.
- Zet streepjes boven de rompletters in de woorden.
- Alle streepjes horen op dezelfde hoogte te staan.
- Kies drie woorden uit die je wilt verbeteren.
- Schrijf deze drie woorden twee keer hieronder. Schrijf al je rompletters even hoog.

HOE GING HET?

Zijn je rompletters even hoog?
Kleur de smiley.

48

Een rompletter heeft geen lus en geen stok.

Transferles

Wat de kinderen tijdens de schrijflessen leren, passen ze ook toe bij andere vakken. Om ze hiervan bewust te maken, zijn er Transferlessen voor groep 4 t/m 8. Tijdens deze lessen beoordelen de kinderen hun handschrift uit een ander vak. Zo ontdekken ze dat het belangrijk is om hun schrijfvaardigheid ook buiten de schrijflessen toe te passen.

Schriftcriteria

Er is aandacht voor een specifiek schriftcriterium. In dit voorbeeld letten de kinderen erop dat de rompletters even hoog zijn.

Zelfreflectie

Door de schriftcriteria te leren kennen en toe te passen, leren de kinderen naar hun eigen handschrift te kijken en dit te verbeteren.

Groep 6

Voorbeeldpagina's

Functioneel schrijven

In de functionele schrijflessen passen kinderen hun handschrift toe binnen een bepaalde schrijftaak. Bij deze les leren ze op een leuke, creatieve manier een ontwerp te maken voor een sportshirt waarbij ze o.a. rekening houden met de grootte en plek van de letters en cijfers.

Bewustwording passende vormgeving

Het oefenen van letters en cijfers in een andere vormgeving is belangrijk, omdat kinderen zich meer bewust worden van letter- en cijfervormen en passende vormgeving. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van het handschrift.

Schrijfschrift 6

les 40

Sportshirt

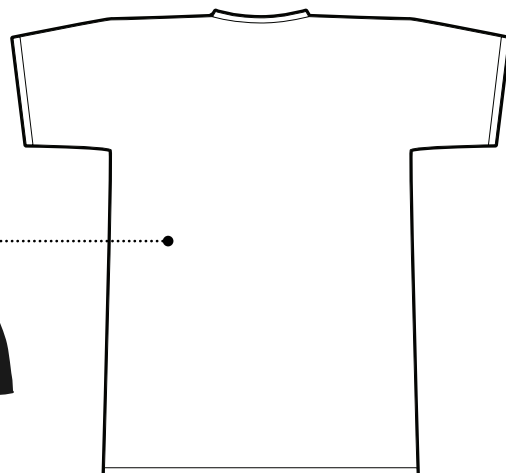
DIT HEB JE NODIG

- werkblad 15
- schrijfpotlood
- kleurpotloden, viltstiften, fineliners

Sporters dragen clubshirts. Door de kleuren weet je bij welke club ze horen. Kijk naar de voorbeelden. Wat staat er nog meer op de shirts?

Ontwerp zelf een sportshirt.

Bedenk een ontwerp voor de achterkant van het shirt. Schrijf, teken en kleur dan het sportshirt.

Ben je klaar?
Maak ook de voorkant van het shirt op je werkblad.

Schrijfschrift 6

les 55

Tempo

HOE GING HET?

- Ik heb _____ letters geschreven.

<100 100-110 >110

neerhalen

- De neerhalen staan even schuin.

<100 100-110 >110

Schrijf de tekst over in drie minuten.

- 0 Lianne gaat naar haar nieuwe huis kijken.
34 Ze gaat samen met haar beste vriendin. De
68 bouwvakkers zijn nog druk bezig met bouwen.
104 'Hier komt de keuken,' zegt ze. 'En dit wordt
141 mijn nieuwe kamer! Groot hè?'

60

Tempoles

In het voortgezet onderwijs wordt van leerlingen verwacht dat zij in een vlot tempo duidelijk leesbaar kunnen schrijven. Daarom worden er in groep 6 t/m 8 tempolesen aangeboden.

Schriftcriteria

Er moet een goede balans zijn tussen het schrijftempo en de leesbaarheid van teksten. Daarom vragen we de kinderen ook te letten op een schriftcriterium en laten we ze de leesbaarheid van hun eigen tekst beoordelen. De kinderen worden ondersteund door het juiste voorbeeld van het schriftcriterium, in dit geval de neerhalen staan even schuin.

Groep 7

Voorbeeldpagina's

Experimenteerles

Op een gegeven moment zijn letters en verbindingen zo ingeslepen dat de kinderen ze automatisch schrijven. Om de kinderen opnieuw bewust te maken van de lettervormen, zijn er in groep 6 t/m 8 experimenteerlessen. In deze lessen experimenteren de kinderen met de schriftcriteria – de eisen waaraan het handschrift moet voldoen om goed leesbaar te zijn.

In deze les experimenteren de kinderen met het schriftcriterium neerhalen. Door de neerhalen opzettelijk verkeerd te maken, ontdekken ze dat de tekst dan niet meer goed leesbaar is.

Eindresultaat

In de handleiding geven we je een voorbeeld van een mogelijk eindresultaat, zodat je direct kunt zien wat de bedoeling is.

Schrijfschrift 7

les 25

Neerhalen

Experimenteren

Schrijf het voorbeeld na en maak de opdrachten.

- Schrijf alle neerhalen naar rechts.
- Schrijf alle neerhalen naar links.
- Schrijf de neerhalen alle kanten op.
- Schrijf alle neerhalen in de juiste richting.

rijstkorrel

herfstblaadje

Welke woorden vind je het best leesbaar? Zet er een kruisje voor.

rijstkorrel

herfstblaadje

1. rijstkorrel

1. herfstblaadje

2. rijstkorrel

2. herfstblaadje

3. rijstkorrel

3. herfstblaadje

4. rijstkorrel

4. herfstblaadje

Schrijfschrift 7

les 56

Samenvatting

Lees de tekst op je werkblad en maak de samenvatting.

Hier komt het onderwerp.

• Noteer hier de belangrijkste kernwoorden en -zinnen.

• Je mag opsommingstekens en eigen afkortingen gebruiken.

Schrijf hier de samenvatting in je eigen woorden.

Schrijf hier de informatie die je goed wilt onthouden.

Passend vormgeven

Vanaf groep 6 zijn er lessen voor passend vormgeven. In deze lessen leren de kinderen om tekst te ordenen. Ze houden rekening met de indeling van hun blad. Ze schrijven rijtjes en lijstjes, leren noteren en gebruiken hierbij opsommingstekens, symbolen en afkortingen.

In deze les leren kinderen hoe ze een samenvatting kunnen maken. Ze leren hoe ze de informatie op een overzichtelijke manier op het blad plaatsen en dat ze informatie beter kunnen onthouden als deze goed geordend is.

28 • Informatiebrochure Klinkers

Informatiebrochure Klinkers • 29

Groep 8

Voorbeeldpagina's

VO-les

In groep 8 zijn er lessen ter voorbereiding op het VO. In deze lessen leren kinderen het belang van een duidelijk leesbaar handschrift.

In deze les met Duitse woordjes leren kinderen dat het belangrijk is om de hoofdletters goed en duidelijk te schrijven.

Ook leren kinderen dat ze informatie beter kunnen onthouden als deze overzichtelijk is vormgegeven, zoals hier in rijtjes, én als ze deze met de hand schrijven.

Schrijfschrift 8

les 12

Vreemde talen

WOORDENLIJST

das Dach

het dak

das Fenster

het raam

der Schornstein

de schoorsteen

das Regenrohr

de regenpijp

die Tür

de deur

der Ziegelstein

de baksteen

Schrijf de rijtjes netjes onder elkaar.

das Dach

het dak

Schrijf de Duitse woorden op de juiste plek.

Schrijfschrift 8

les 22

Record

IK LET OP

afbeelding

De snijpunten van de bovenlussen en de onderlussen liggen op de juiste hoogte.

HOE GING HET?

Schrijf de cijfers op de juiste wijze.

Schrijf de tekst over in verbonden schrift.

Ruby heeft rugnummer 24. Ze loopt graag de 100 meter horden. Daarop heeft ze een persoonlijk record van 15 seconden 28 honderdsten. Maar ook de 300 meter vindt ze geweldig. Ruby loopt het liefst in baan 7.

Vul zelf de atletiekborden in.

100 m horden

WR

12:09

BR

13:48

TIJD

13:76

WR

BR

TIJD

Aandacht schriftcriteria

Tot en met groep 8 is er blijvend aandacht voor de schriftcriteria. In deze les gaat het over de snijpunten van de boven- en onderlussen.

Door de kinderen bewust te maken van de schriftcriteria kunnen ze kritisch naar hun eigen handschrift kijken. En zien ze waar ze zichzelf kunnen verbeteren. Zo help je de kinderen om een duidelijk leesbaar handschrift te ontwikkelen.

30 • Informatiebrochure Klinkers

Informatiebrochure Klinkers • 31

Meer over Klinkers

Klinkers

Klinkers is de meest gewaardeerde schrijfmethode in het basisonderwijs door kwaliteit, eenvoud en gebruiksgemak. Omdat schrijven en lezen elkaar ondersteunen is Klinkers volledig afgestemd op Lijn 3. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat dit essentieel is voor een betere leerervaring. Door de nieuwe liniatuur en lesaanpak leren de kinderen makkelijker schrijven en is de les eenvoudig te instrueren en te organiseren.

Beoordelingsmateriaal, licenties en verschijning

Op www.malmberg.nl/klinkers vind je actuele informatie over beoordelingsmateriaal en proeflicenties.

Gebruikersondersteuning

In de digibordsoftware en de handleiding vind je veel praktische informatie en tips om het werken met Klinkers nog leuker en makkelijker te maken.

Bestellen en prijzen

Voor meer informatie over prijzen en bestellingen kun je contact opnemen met jouw schoolleverancier of de afdeling Klantenservice van Malmberg via **073 628 87 22**.

Mailen kan ook:

klantenservice.administratie@malmberg.nl.

Contact

De Malmberg-methodespecialisten hebben ruime ervaring in het onderwijs en beantwoorden graag je vragen. Bel **073 628 87 55** of mail naar voorlichting.bao@malmberg.nl.

Kijk voor meer informatie op malmberg.nl/klinkers

EAN 872 08 767 2083 4

611423